

MHMP09HSQOB

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV****ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVÍŠTĚ
V PRAZE**

Hlavní město Praha - Magistrát hl. m. Prahy <i>Odbor památkové péče</i>	
ČÍSLO JEDNACÍ: MHMP	
DORUČENO DNE:	13 -04- 2023
Počet listů dokumentu:	3
Počet listinných příloh:	Počet listů příloh:
Počet a druh nelistinných příloh:	1
Převzal:	/1/

Magistrát hlavního města Prahy
Odbor památkové péče
Oddělení státní správy památkové péče
Ing. Gabriela Tomasoni
Jungmannova 35/29
P. O. BOX 800
111 21 Praha 1

Váš dopis čj. / sp. zn.: MHMP 612362/2023 / S-MHMP 602950/2023
Ze dne / doručeno dne: 23. 3. 2023 / 24. 3. 2023
Naše čj.: NPÚ-311/25553/2023
Vyřizuje / linka: Mgr. Lattonová / 231
Spisový znak: 820.1

Praha 13. 4. 2023

Čp. 200, Strašnice, V Olšínách 69, Praha 10, kulturní památka r. č. ÚSKP 105384, ochranné pásmo Pražské památkové rezervace

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

K. ú. Strašnice, čp. 200, V Olšínách 69, Praha 10 – výměna výplní otvoru v budově staré školy.

Přílohy žádosti:

Dokumentace pro stavební řízení (úřad městské části Praha 10, Bc. Jakub Brzoň, Vršovická 68, Praha 10).

Popis zamýšlených prací:

Předmětem předložené žádosti je výměna otvorových výplní a zateplení vybraných konstrukcí. Návrh předpokládá:

- výměnu historických špaletových oken v 2. a 3. NP staré budovy směrem do dvora za repliky;
- repasí špaletových oken vpravo i vlevo od schodiště (celkem 5 ks) v 1. NP dvorní fasády staré budovy, ostatní okna v chodbách řešeny jako repliky;
- nová okna v přístavku s kruhových schodištěm (v 1. – 3. NP) vyrobené jako repliky stávajících špaletových oken;
- odstranění stávajících eurooken v 1. - 3. NP J, Z a S fasády, osazení nových historizujících eurooken;
- nahrazení stávajících eurooken na hlavních schodišti replikami špaletových oken;
- nahrazení stávajících eurooken v hygienickém zázemí vedle hlavního schodiště historizujícími eurookny;
- osazení běžných eurooken v suterénu;
- seřízení a údržbu stávajících eurooken v nové budově, v případě nutnosti výměny bude nahrazeno kopíř stávajícího eurookna;
- předložení vzorku repliky okna po odsouhlasení záměru a rozsahu závazným stanoviskem.

Charakteristika objektu:

Budova školy, jejímž autorem jsou Josef Domek a Antonín Belada, sestává ze starší secesní části (z r. 1908) a mladší puristické přístavby (z let 1927-1929). K severní ohradní zdi přiléhá přístavba původně otevřené lodžie z let 1929-1930. Ohradní zeď a oplocení vymezují celý soubor vůči okolí a vymezují jednotlivé funkční zóny. Ve východní části pozemku je novodobá trafostanice, západně a JZ od secesní budovy je rozsáhlá plocha původně parkově upravené zahrady s pomníkem obětím 1. sv. války. Areál spolu s oplocením a pomníkem je kulturní památkou rč. ÚSKP 105384.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, nejen objem a architektura, ale i zejména jeho historické vodorovné a svislé nosné konstrukce (zdivo, klenby, trémové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, mříže, včetně všech autentických historických prvků a detailů).

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Památková hodnota domu spočívá především v individuálním architektonickém, hmotovém a materiálovém řešení s vysokým podílem kvalitních umělecko-řemeslných prvků.

Secesní část je dvoupatrová podsklepená budova na půdorysu zhruba ve tvaru písmene L, s výrazným dvorním schodišťovým rizalitem. Repräsentativně je pojato především jižní třináctiosé uliční průčelí s hlavním vchodem a západní a severní zahradní průčelí. Západní průčelí je v hlavní střední části pětiosé. V severovýchodním nároží západního křídla vystupuje válcová hmota schodišťové vížky. Průčelí jsou završena několika štíty. Okenní otvory zmíněných pohledově nejexponovanějších průčelí jsou obdélné, s výjimkou tří půlkruhově zaklenutých oken původní školní kaple ve druhém patře západního křídla. Fasády jsou zdobeny mnoha secesními dekorativními prvky (vegetabilní a figurální motivy, okenní šambrány, suprafenestry, parapetní výplně, římsy, hodinový ciferník, zábradlí balkonů, aj.). Především motivy figurální výzdoby vycházejí z funkční náplně budovy (jedná se např. o zobrazení J. A. Komenského, pravděpodobně Karla IV. zakládajícího univerzity, dětské postavy s knihami, apod.). Nad hlavním vstupem s kovovou prosklenou markýzou je nápis „NAŠIM DĚTEM“, níže v ozdobné kartuši pak nápis „OBEC STARÉ STRAŠNICE“. Dvorní fasády mají jednodušší členění. Střechy jsou valbové s pálenou krytinou s dekorativními hřebenovými taškami.

Střechu západního křídla završuje hřebenová kovová secesní dekorace s bleskosvody. Vnitřní uspořádání budovy odpovídá praktickému školnímu provozu, stavba vedle vlastních učeben obsahuje tělocvičnu, byt školníka, aj. Původní dispozice obsahovala ve druhém patře prostornou a vysokou kapli sv. Vojtěcha, jejíž prostor je nyní rozdělen příčkami a vestavěným sníženým stropem na učebny a pouze vysoká, obloukem zaklenutá okna, jejichž horní část je přístupná z půdy, nyní upomínají na původní prostor. Nejreprezentativnějšími prostory objektu jsou vstupní vestibul a hlavní schodiště. Stěny vestibulu mají výraznou dekorativní štukovou výzdobu. Na západní stěně je připevněna kamenná zakladatelská pamětní deska, která připomíná okolnosti vzniku školní budovy v letech 1907 - 1909, uvádí jména členů výboru a zastupitelstva a jména osob podílejících se na vlastní stavbě. Prvky štukové výzdoby se uplatňují také u pilířů hlavního schodiště. Vedle hlavního schodiště se v budově nachází menší schodiště a schodiště na půdu v SV části západního křídla. Všechna schodiště mají zachována kovová dekorativní zábradlí. Původní okna zůstala osazena především na dvorní straně objektu. Mramorové parapetní desky se dochovaly i v případě vyměněných oken. Částečně zachovány zůstaly i teracové podlahy. Dveře byly v minulosti vyměněny za nové. Krov s kleštinami je původní z doby výstavby, v podkroví je umístěn hodinový stroj. Drobným dřevěným vikýřem v SV části se vstupuje na plochu střechu mladší přístavby.

Mladší rovněž dvoupatrová podsklepená přístavba s plochou střechou přiléhá ke starší budově na východní straně a půdorysně dotváří symetrii do tvaru písmene U. Fasády s kombinací hladké omítky a režného zdiva jsou členěny pravidelným rastrem obdélných oken. Výrazným prvkem je schodišťový rizalit, předstupující v JV části. Na jihu přiléhá nižší přízemní partie stavby, při severní straně jsou anglické dvorky. Hlavní schodiště navazuje na chodbu starší budovy. Kovové geometricky ztvárněné zábradlí je kombinováno s plnými betonovými poprsními úseky.

V roce 1999 byla většina původních dřevěných špaletových oken vyměněna za nová eurookna. Výměna se týkala většiny oken hlavních průčelí secesní budovy a oken puristické přístavby, původní okna zůstala zachována především na dvorních průčelích secesní budovy.

Ohradní zeď a oplocení vymezují celý soubor vůči okolí a vymezují jednotlivé funkční zóny. Plochy pozemků ohraničuje secesní kovové oplocení s podezdívkou a dvěma omítanými pilíři v místě staršího vstupu do parkově upravené zahrady.

Ve dvorní části je pozemek vymezen ohradní zdí s polopilíři. Plocha zdi je členěna soklem a hrubě omítanými obdélnými poli lemovanými hladkými pásy. Koruny zdi a pilířů jsou kryty pálenými taškami.

K severní ohradní zdi přiléhá přístavba původně otevřené lodžie z let 1929-1930. Jedná se o železobetonovou konstrukci původního objektu, dodatečně zaslepeného cihelnou vyzdívkou. Pomník legionářům je umístěn v SZ části zahrady-parku.

Vlastní dvůr v prostoru mezi jednotlivými křídly budovy má zpevněný povrch. SZ a SV partie jsou částečně zatravněny. Ve východní části pozemku je novodobá trafostanice. Západně a JZ od secesní budovy je rozsáhlá plocha původně parkově upravené zahrady.

V současné době je na celé ploše zahrady - parku travnatý porost s několika vzrostlými stromy, dvorní část je v zanedbaném stavu s četnými převážně náletovými rostlinami.

Dosavadní stav projednání:

NPÚ ÚOP PR byla v minulosti předložena studie navrhovaných úprav, vyjádření čj. NPÚ-311/70018/2014 ze dne 5. 11. 2014 bylo posouzeno jako realizovatelné za podmínek, následně vydané závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP1241778/2014 ze dne 9. 1. 2015 se se závěry NPÚ ÚOP PR ztotožnilo. Dále byl předložen projekt pro územní řízení, který se s dříve předloženou studií víceméně shodoval a odborným vyjádřením čj. NPÚ-311/50222/2017 byl prohlášen za realizovatelný za podmínek, demolice skladu byla odborným vyjádřením vyloučena. Tato dokumentace byla následně upravena a doplněna, změny se týkaly především zachování skladu a jeho stavebních úprav, posunutí vstupní brány a úpravy oplocení, úpravy byly odborným vyjádřením čj. NPÚ-311/78760/2017 z podmínky připuštěny. Na základě těchto dvou odborných vyjádření vydal MHMP OPP závazné stanovisko čj. S-MHMP 733996/2017 ze dne 5. 12. 2017, které se s názory NPÚ ÚOP PR ztotožnilo a úpravy za podmínek připustilo.

V roce 2018 byla NPÚ ÚOP PR předložena dokumentace pro stavební řízení, která dále rozpracovávala dříve předloženou dokumentaci. Tato žádost byla odborným vyjádřením čj. NPÚ-311/63657/2018 za podmínek připuštěna. Následně vydané závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP 1191744/2018 se se s názorem NPÚ ÚOP PR ztotožnilo a návrh za podmínek připustilo.

V roce 2020 byla NPÚ ÚOP PR předložena upravená žádost, která omezila objem navrhovaných prací, zrušena byla dvorní vestavba a půdní vestavba. Tento návrh byl odborným vyjádřením čj. NPÚ-311/67837/2020 za podmínek připuštěno, následně vydané závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP 1308238/2020 návrh rovněž za podmínek připustilo.

K výměně exteriérových dveří vydal NPÚ ÚOP PR odborné vyjádření čj. NPÚ-311/47271/2021 přípustné za podmínek, následně vydané závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP809609/2021 návrh rovněž za podmínek připustilo.

NPÚ ÚOP PR byl dále předložen návrh sadových úprav okolí školy, který byl odborným vyjádřením čj. NPÚ-311/35859/2018 realizovatelný bez podmínek. Závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP 616478/2018 se ztotožnilo.

K ošetření a restaurování pomníku obětím 1. sv. války vydal NPÚ ÚOP PR odborné vyjádření čj. NPÚ-311/92709/2018 přípustné za podmínek, následně vydané závazné stanovisko MHMP OPP čj. S-MHMP 1638369/2018 návrh rovněž za podmínek připustilo.

Špatný technický stav historických špaletových oken i typových novodobých oken staré budovy a nutnost jejich výměny byly konzultovány na místě v rámci kontrolních dnů.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1. Nová špaletová okna v chodbě starého objektu a okna ve schodišťové věži budou vyrobená jako kopie stávajících špaletových oken. Nová okna hlavního schodiště mohou být řešena jako jednoduchá v profilaci dle původních špaletových oken. Detailní řešení stávajících a navrhovaných oken včetně půdorysu, řezu a barevnosti bude předloženo NPÚ ÚOP PR k posouzení.
2. Nová jednoduchá historizující okna nahrazující eurookna staré budovy budou dřevěná, truhlářsky zpracovaná. Členění a profilace oken budou vycházet ze stávajících historických špaletových oken. Detailní řešení stávajících a navrhovaných oken včetně půdorysu, řezu a barevnosti bude předloženo NPÚ ÚOP PR k posouzení.
3. Barevnost oken bude provedena v barevnosti prokázané sondážním průzkumem, finální odstín bude vybrán na místě za účasti zástupce NPÚ ÚOP PR.

Zdůvodnění:

Předmětem předložené dokumentace je výměna špaletových oken starého objektu za okna nová, špaletová a výměna eurooken staré budovy za okna nová z historizujících profilů.

Stav historických i novodobých oken byl v průběhu kontrolních dnů opakovaně řešen, předloženo bylo rovněž posouzení stavu oken firmou Kozel Fenestra s. r. o.. Po zhodnocení jejich technického stavu na místě a možností repase bylo domluveno zachování a repase části oken v 1. NP, výměna ostatních historických špaletových za okna nová vyrobená jako repliky a výměna typových oken hlavního schodiště za okna historizující. Předložený návrh počítá s osazením špaletových oken i na hlavním schodišti.

Ad 1) Výplně otvorů s charakteristickými proporcemi i uměleckořemeslnými detaily jsou rovnocenné výtvarnému ztvárnění a kompozici fasád, spoluvytvářejí architektonický výraz objektu, tvoří jeden stylový celek s fasádami, jsou jedním z atributů tvořících umělecko-historickou, památkovou a vypovídací hodnotu objektu a jsou tedy předmětem ochrany. Z hlediska památkové péče je proto nutné, aby nová okna maximálním možným způsobem kopírovala vzhled a vlastnosti stávajících oken, což je podstatné pro udržení charakteru objektu. Z hlediska památkové péče je tedy nutné, aby nová okna byla opět dřevěná, truhlářsky zpracovaná, špaletová, stejného členění a profilace ráků a barevnosti jako stávající okna a tak co nejvíce splynula s celkem. Maximální rozšíření jedné sestavy k sobě přilehlých částí nových ráků je tolerovatelné max. do 10 mm (tzn. např. v součtu šířky ráků křídla + klapačky, šířky ráku křídla + okenního ráku) oproti původnímu stavu. Návrh dvojitého zasklení vakuovým dvojsklem lze akceptovat pouze za předpokladu, že k nárůstu hmoty ráků dojde pouze do hloubky nikoliv do šířky, resp. do 10 mm v součtu navazujících prvků. V objektech daného období byla na schodištích většinou osazena pouze jednoduchá okna bez špalety, nově navržená okna hlavního schodiště proto lze řešit rovněž jako jednoduchá, bez vnitřních křidel.

Detailní řešení stávajících a navrhovaných oken včetně půdorysu, řezu a barevnosti je pak nutné předložit NPÚ ÚOP PR k posouzení.

Ad 2) V průběhu stavby byl dále zjištěn špatný technický stav velké části novodobých typových oken a navržena jejich výměna. Stávající typová okna nekorespondují s architekturou objektu a působí spíše rušivě, jejich výměnu proto památková péče vítá.

V zájmu zachování jednotného působení exteriéru objektu by nová okna měla členěním a proporcemi ráku vycházet z původních špaletových oken, případně z dobové ikonografie, a tak co nejvíce splynout s celkem. Okna musí být provedena jako dřevěná, truhlářsky zpracovaná bez typových detailů jako jsou přiznané spáry a kovové okapničky. Detailní řešení každého typu navrhovaných oken včetně půdorysu a řezu je pak nutné předložit NPÚ ÚOP PR k posouzení.

Vzhledem k velkému počtu oken je žádoucí, aby součástí dokumentace byly také pohledy na fasády s vyznačením oken určených k výměně, repasi atd., pro lepší orientaci v dokumentaci.

Ad 3) Pro zachování charakteristického autentického dobového vzhledu je nutné obnovit i původní barevnost, která je historicky cenným dokladem dobového vkusu a estetického cítění a tvoří spolu s fasádami jeden celek. V rámci předchozí žádosti řešící změny v projektu, čj. NPÚ-311/67837/2020, byl NPÚ ÚOP PR předložen průzkum barevnosti prvků, jehož součástí byl i průzkum barevnosti oken. Ten zjistil, že barevnost vnějších částí oken staré budovy navazovala na barevnosti kovových prvků, vnější líc byl natřen zelenou barvou, vnitřní líc vnějších křídel, stejně jako rám, byl fládrováný v odstínu světlého dřeva. Jelikož nakonec dojde k výměně téměř všech fasádních výplní staré budovy, je z hlediska památkové péče žádoucí obnovit i jejich původní barevnost, která tvoří s barevností fasád jeden celek a obnovit tak původní celkové architektonické řešení, které objektu vtiskl jeho autor.

Předložený návrh je při respektování výše uvedených podmínek v souladu s ustanoveními zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D. v. r.

ředitel
Na Perštýně 12, 110 00 Praha 1
Za správnost: L. Balašová

